

بازآفرینی شهرشاهی صفوی قزوین از متون و اسناد تاریخی*

مهندس احسان دیزانی**

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۱۱/۱۱

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۰/۰۴/۱۲

چکیده

شهرشاهی، مهم ترین گسترش ساختاری-کالبدی در دومین پایتخت صفوی است. گسترشی که الگوی توسعه اصفهان، پایتخت سوم صفوی بوده است. هدف اصلی، بازآفرینی طرح شهرشاهی بر اساس متون و اسناد تاریخی است. روش تحقیق تفسیری-تاریخی است، طرح شهرشاهی پس از استنتاج و تحلیل از متون و اسناد تاریخی ترسیم شده است. محدوده بازآفرینی، پهنه مکانی شهرشاهی دوره صفوی است. خیابان، میدان شاه، کاخها و باغهای مربوطه، اصلی ترین عناصر شهرشاهی بوده اند که پس از تحلیل بازآفرینی شدند.

خیابان به عنوان محوری طراحی شده از دوره صفوی که از مسجد جامع عتیق تا عالی قابو امتداد داشته، استنتاج شده است. میدان شاه نیز در نزدیکی بازار و دور از کاخهای سلطنتی موقعیت یابی شده است. جهت شمالی-جنوبی، نسبت سه به یک و عمارات جهان نما در طرفین آن، از ویژگی های اصلی میدان شاه بوده است. در انتها نقشه بازآفرینی شهرشاهی صفوی قزوین به صورت یک پلان شهری ارائه شده است.

واژه های کلیدی

بازآفرینی، قزوین، صفوی، شهرشاهی، خیابان، میدان شاه

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده با عنوان «باز زنده سازی مرکز تاریخی شهر قزوین» به راهنمایی دکتر سید امیر منصوری است که در دانشکده معماری پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران ارائه شده است.

Email: ehsan_dizani@yahoo.com

** کارشناسی ارشد مرمت و احیای بناها و بافت های تاریخی دانشگاه تهران، تهران، ایران.